

סיפורי

מעשיות גליון

לשלחן השבת

פרשת
וישלח
ט"ז כסלו שנת
ה'תשפ"ג
שנה 4, גליון 3
(81)

יִצְחָאֵלְאֹוֹר עַל יְדֵי אֲמוֹצוֹת הַיַּיִל הַקּוֹדֵשׁ הַרְסֵלֵךְ

מדברים לא טובים רחמנא לצלן, ואפשר להיות בעבודה והלב כוסף להשם יתברך, חושבים כל הזמן 'מתי כבר גומרים את העבודה ואוכל ללכת ללמוד', 'מתי אלך כבר לבית הכנסת להתפלל שחרית מנחה וערבית' - נמצא שהאדם הוא כל היום בבית המדרש.

כל כך נהנה שיורד גשם

יש חסידי ברסלב שעובדים כל היום, אבל לבם כוסף להשם יתברך, מחכים 'מתי כבר אוכל לעזוב את העבודה?' חסיד ברסלב היה פעם ביריד עם עגלה מלאה בסחורה, פירק את סחורתו למכירה, פתאום החל לרדת גשם, מיד הוא כיסה הכל כדי שלא ירטב, והיות שבמזג אויר כזה אף אחד לא בא לקנות, אז הוא פירס גגון מעליו והתחיל ללמוד שיעורים כסדרן, בינתים עבר שמה רבי נתן זכרונו לברכה וראה איך שהוא לומד את השיעורים כסדרן בחיות ומתיקות כזה, אמר רבי נתן: "ראיתי עליו שהוא נהנה שיורד עכשיו גשם, כי ככה הוא יכול ללמוד שיעוריו בלי שיצטרך לעבוד", עכשיו ראו שכל מה שהוא יושב כל היום בעבודה - זה לא מפני שרצונו בכך, שבאמת אינו רוצה בכל זה, הוא עובד רק כי הוא צריך להביא פרנסה לביתו, ועכשיו שיש לו הזדמנות ללמוד, הוא מאוד נהנה. וזה היה עם הבעל תפילה, כל המח מחשבה שלו היה 'תפילה והתבודדות'.

וְהָיָה רְגִיל לַכֶּנֶס לְיִשׁוּב. וְהָיָה נִכְנָס אֶצֶל אֵיזָה אָדָם.

לעסוק בהפצה

זה היה הגדלות של הבעל תפילה, לא היה לו מספיק שהוא יודע שאפשר לדבר אל השם יתברך, רק עסק בהפצה להחזיר עוד אנשים להשם יתברך. לגלות לכל אחד שגם הם יכולים לדבר ולשיר להשם יתברך.

מִסְתַּמָּא הָיָה נִכְנָס לְהַקְטִינִים בְּמַעְלָה, כְּגוֹן עֲנִיִּים וְכִיּוֹצֵא.

שבת קודש פרשת אחרי, מברכים חודש אייר, שנת תשפ"ב לפרט קטן, שהה ראש הישיבה שליט"א בווייליאמסבורג יע"א. בבוקר אחר התפילה ב'קידושא רבא' המשיך ראש הישיבה שליט"א השיעור בספר הקדוש 'סיפורי מעשיות', והתחיל מעשה חדש, מעשה יב, מבעל תפלה.

ראש הישיבה שליט"א התחיל: אנו מתחילים היום סיפור חדש, שזה המעשה הכי ארוכה, זה סיפור גורא, מלא עם חיזוק ועצות לחיים.

מתחיל רבינו הקדוש לספר:

מַעֲשֵׂה פַעַם אֶחָד הָיָה בְּעַל־תְּפִלָּה, שְׁהָיָה עוֹסֵק תָּמִיד בְּתַפְלוֹת וְשִׁירוֹת וְתַשְׁבָּחוֹת לַהֲשֵׁם יִתְבָּרֵךְ. וְהָיָה יוֹשֵׁב חוּץ לְיִשׁוּב.

חוץ לישוב

כדי לישב חוץ לישוב לא צריכים לגור מחוץ לעיר, אפשר לגור בתוך העיר בין אנשים ולהיות חוץ לישוב, כי דרך אנשים לחשוב מקנאה, תאוה, כבוד וכסף, אבל אדם שעוסק בתפילות ושירות ותשבחות, וכל הזמן מדבר להשם יתברך, אזי המח והמחשבה שלו ממילא במקום אחר, הוא חושב רק מהשם יתברך.

הוא לא שם בכלל

צדיקים אמרו: "אפשר לשבת לבד במקום מוסתר, ולהיות בין אנשים, ואפשר לשבת בין אנשים, - ונמצאים לבד"; כי הכל תלוי במח, אפילו אדם שיושב לבד במקום תוהו ובוהו, אם הוא עדיין חושב מאנשים: 'מה אומרים עלי?' 'מה חושבים עלי?' - עדיין הוא בין אנשים, אבל אם הוא דבוק בהשם יתברך, שעוסק בתפילות ושירות ותשבחות להשם יתברך - אפשר להיות שיושב בין אנשים, אבל הוא בכלל לא נמצאים שמה, מוחו הוא אצל השם יתברך.

כל היום בבית המדרש

זה לא קשור איפוא נמצאים ומה עושים, אפשר לשבת בבית המדרש, והוא אינו שם, - אם חושב

למה היה הולך לעניים? כי עני יש לו לב נשבר, אפשר להביא אותו בקלות להשם יתברך, כמו שרואים כשאדם נמצא בצרה, שלא הולך לו כמו שהוא רוצה, אז הוא מדבר מהשם יתברך, הוא חוזר דברי אמונה, אבל עשיר - 'עשיר יענה עזות' (משלי יח, כג), עשיר לא מרגיש שצריך להגיע להשם יתברך. מוהרא"ש זכותו יגן עלינו היה אומר: מי לוקח תהלים? מי אומר תהלים? למדן או עשיר לא אומר תהלים, רק אחד שיש לו לב שבור הוא אומר תהלים.

לקרב אנשים חשובים

(הראש ישיבה שליט"א העיר: אבל זה מעניין, שהרי רבינו לא רצה שיקרבו רק 'אנשים פחותים', כמו שרבי נתן כותב (חיי מוהר"ן סימן תקמג): "כי העקר הוא להשתדל לקרב להשם יתברך בני האדם הגדולים במעלה שיש להם איזה חשיבות. כי בני אדם כאלו קשה לקרבם מאד וכשזוכה לקרבם אשרי לו. כי הוא דבר גדול מאד כשמקרב נפשות גדולות להשם יתברך ואז אלו הקטנים והשפלים במעלה נופלים ונטפלים ממילא אליו ומתקרבים להשם יתברך כי מתבטלים לגבי הגדול מהם שנתקרב לדרך האמת להשם יתברך". ורבי נתן כותב: "ושאלתי אותו זכרונו לברכה מי הוא הגדול. השיב בחפזון [בדרך גערה על שאני שואל דבר פשוט כזה] מי שהוא למדן יותר חשוב יותר, מי שהוא עשיר חשוב יותר, מי שהוא מיחס חשוב יותר... ועל כן העקר להשתדל לקרב מבני הנעורים החשובים שבעיר כגון בני העשירים ואותן שמחזקים בלמוד ואז הקטנים מתקרבים ממילא").

והיה מדבר על לבו מהתכלית של כל העולם, היות שבאמת אין שום תכלית כי אם לעסוק בעבודת ה' כל ימי חייו ולבלות ימיו בתפלה להשם יתברך ושירות ותשבחות וכו'. והיה מרבה לדבר עמו דברי התעוררות כאלו, עד שנכנסו דבריו באזניו, עד שנתרצה אותו האדם להתחבר עמו. ותקף בשנתרצה עמו, היה לוקחו ומוליכו למקומו, שהיה לו חוץ לישוב, כי אותו הפעל-תפלה הנ"ל בחר לו מקום חוץ לישוב, כנ"ל. ובאותו המקום היה שם נהר לפניו, גם היה שם אילנות ופרות. והיו אוכלים מן הפרות, ועל בגדים לא היה מקפיד כלל.

הבגדים קוראים לדין תורה

אחד שאל אותי, איך אומר רבינו: "על הבגדים לא הסתכלו כלל, איך שהולכים הולכים", הרי אנו יודעים שרבינו הקפיד שנלך עם בגדים שלמים ונאים, כמו שרבינו אומר (ליקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן קכז): "הבגדים בעצמן תובעין את האדם אם לא גזר בשמירתן לכבדן כראוי ולהחזיקן בנקיות", הבגדים בעצמם יקראו לאדם לדין תורה בשמים, כשהם טוענים: "אתה קרעת אותי", "אתה הלבשת אותי מלוכלך".

מסביר מוהרא"ש (בספר נהרי אפרסמון) שזה מה שרבינו אומר (שיחות הר"ן, סימן ק) על הפסוק (בראשית לט, יב): "ותתפשטו בגדו"; בפשטות מספר הפסוק שאשת פוטיפר רצתה לחטוא עם יוסף, לכן תפשה בו על ידי בגדיו, אבל רבינו אומר ביאור אחר: "שהבעל דבר והסטרך אחרא תופסת את האדם בגדו, דהינו שמטריד אותו בטרדת בגדיו ומלבושיו", היצר הרע עובד על האדם עם בגדיו, הוא מעסיק אותו עם בגדיו, "כי טרדת הצטרפות מלבושים ובגדים של אדם הם מבלבלין מאד את האדם ומונעים אותו על ידי זה מעבודת השם יתברך", זה מוציא את האדם מהלימוד, מתפילה ומלעבוד את השם יתברך, נהיים עסוקים עם הבגדים. וזהו 'ותתפשטו בגדו', זה מה שכתוב אצל יוסף הצדיק, שהיצר הרע רצה לתפוס אותו על ידי בגדיו, "אך מי שהוא בעל נפש ולבו חזק בה', אינו משגיח גם על זה, אף על פי שאין לו בגד ללבש, אף על פי כן אינו מטריד עצמו בזה ואינו רוצה להניח עצמו לבלבל בזה", אבל מי שרוצה לעבוד את השם יתברך - הוא לא מסתכל על הדברים האלו, אפילו שלא יהיה לו בגדים - הוא לא נחלש מלעבוד את השם יתברך, וזה מה שכתוב אצל יוסף הצדיק (בראשית לט, טו-טז): "וינח בגדו אצלה וינס", וכו', הוא השאיר את הבגדים, הוא לא הסתכל על זה, הוא עבד את השם יתברך.

שפיצים מאוד יפים לשטריימל

זה מה שמתכוון רבינו: "על בגדים לא היה מקפיד כלל, איך שהולכים הולכים" - כי אם כל הראש מונח בזה איזה גיזרה של קפוטה יהיה לי, ואיזה שפיצים יהיו לי בשטריימל, "איך מסתכלים עליי", "ואיך אני נראה", שוכחים לגמרי מהשם יתברך, שוכחים שיש תהלים, משניות, חומש. צריכים ללכת באמת יפה ונקי, ובודאי לא עם בגדים קרועים, אבל לא להכניס את הראש בזה.

וכן היה רגיל תמיד לכנס לישוב ולפתות ולרצות בני-אדם לעבודת השם יתברך לילך בדרך לעסוק בתפלות וכו', וכל מי שהיה מרצה עמו, היה לוקחו ומוליכו למקומו חוץ לישוב, כנ"ל. והם היו עוסקים שם רק בתפלות ושירות ותשבחות להשם יתברך ויהוים ותעניות וסגופים ותשובה וכיוצא בזה. והיה נותן להם חבורים, שהיו לו בעניי תפלות ושירות ותשבחות, ויהוים, והיו עוסקים בזה תמיד.

'ליקוטי תפילות' המאירה

שאלו פעם את רבי נתן זכרונו לברכה אם הוא הבעל תפלה שרבינו מדבר עליו, כי רבינו מספר שהבעל תפלה הוציא ספרים של תפילות ונתן לאנשיו שיתפללו בהם, והרי רבי נתן הדפיס ה'ליקוטי תפילות' המאירה [רבי נתן אמר פעם: "הרבה אנשים כבר נמצאים בגן

פשוט רדף אחרי שאבוא להשיעורים, לא ענית לי כלום, התאפקתי מלהגיד לו: 'תלך ממני, אתה לא מקרב אותי אתה מרחיק אותי...' התחלתי להזהר לא להסתובב בסביבתו, ביודעי שעכשיו הוא לא חבר טוב בשבילי.

אני חושב אחורה בתימהון

התקרבותי בקיץ, לפני ראש השנה, התחיל ההוא להסית אותי שאעשה כרטיס לבוא לראש השנה לאומאן, לפי השכל שלי אז אחזתי ש'אני לא יכול לנסוע לאומאן', כי הייתי עושה את כל הדברים אצל זקיני זכרונו לברכה בקארלסבורג, הייתי כל המנהיג שמה, הייתי בעל תפילה, ואני הייתי בראש המקלה, לא היה דבר גדול ודבר קטן שלא היה קשור אלי, היום אני חושב אחורה בתימהון: 'למה חשבת לי אז ככה?...' אבל ככה היה השכל שלי אז, הייתי בטוח ש'אני לא אוכל לנסוע לאומאן' ו'אני לא אוכל לתת את השם "נחמן נתן", ו'אני לא אוכל להלביש על הציצית תכלת'...

הוא היה צודק באמת

החבר ההוא לא הפסיק להטריד אותי "תזמין כרטיס", "תזמין כרטיס", הוא היה באמת צודק, כי רבינו אמר לבוא לאומאן, אבל אני עדיין לא הייתי יכול לשמוע את זה, אז התחמקתי ממנו, וכשהוא שאל אותי על אומאן הייתי עונה לו "כן", "כן", וראש השנה יראה שלמעשה לא הגעתי... רק באמצע החורף החלטתי: 'יהיה מה שיהיה, השנה אני נוסע לאומאן', אז כבר בחודש שבט אמרתי לאשתי שאני חושב לשנה הבאה לנסוע לאומאן על ראש השנה, ברוך השם שאשתי אמרה לי שאין לה בעיה, אבל היא רוצה שאודיע להוריה, וככה עשיתי.

תפלה והתבודדות

רבי אברהם בן רבי נחמן זכרונו לברכה היה צדיק גדול ואדם חכם, אמר, כשמדברים עם בן אדם, אומרים לו איך להתנהג, יכול להיות שעם זה אתה מרחיקו, כי אולי הוא עדיין לא אוהז בזה, ואתה עושה לו סתם חלישות הדעת; מדבר אחד אתה יכול לדבר בקביעות, שבטח לא יזיק, לחזק על 'תפלה והתבודדות', שיתחיל לדבר אל השם יתברך.

הוא לא יכול לקום לפני 11:00

אם אתה מחזק אדם על 'תפלה והתבודדות', לא יכול להיות שעל ידי זה הוא יתרחק, אבל אם אומרים לו מתי יקום בבוקר, אפילו שבאמת צריכים לקום, אי אפשר לקום בשעה 8:00, 9:00 ולרצות עוד להצליח ביום הזה עם פרנסה וכו', עם כל זה אתה לא יכול להגיד את זה לאדם, יכול להיות שעם זה אתה מרחיק

עדן בזכות הליקוטי תפילות שלי"; וכוונתו היתה על האנשים שאמרו ליקוטי תפילות וכבר נסתלקו מהעולם, כי אם אומרים ליקוטי תפילות זוכים להכנס בגן עדן], ענה רבי נתן: "רבינו הוא הבעל תפלה, ואם אני מאנשי הבעל תפילה אז אני המליץ".

עד שהיו נמצאים גם באותן האנשים, שהכיאם לשם, שהיו ראויים גם לך לקרב בני אדם לעבודת השם יתברך.

לפני אנשים אחרים

את זה רואים אצל רבינו, אנשים שאתמול עוד היו עדיין היכן שהיו, וכשמצאו את רבינו, ורבינו קירבם להשם יתברך, היום כבר הוא יכול להחזיר עוד אנשים אל השם יתברך.

עד שהיה נותן לאחד רשות, שגם הוא יבנה לישוב לעסק בענין הנ"ל, רבינו לקרב בני אדם להשם יתברך, כנ"ל.

וכן היה הפעל-תפלה הנ"ל עוסק בענין זה תמיד והיה מקרב בכל פעם אנשים ומוציאם מן הישוב, כנ"ל, עד שנעשה רשם בעולם, והתחיל הדבר להתפרסם, כי פתאם נמלטו איוה אנשים מן המדינה, ולא נודע אים. וכן נודעו, שפתאם נאבד אצל אחד בנו וכיוצא בו, ולא נודע איפה הם, עד שנודע. היות שנמצא הפעל-תפלה הנ"ל, שהוא הולך ומפתח בני אדם לעבודת השם יתברך, כנ"ל, אך לא היה אפשר להפירו ולתפסו, כי הפעל-תפלה הזה היה מתנהג בחכמה.

להתנהג עם חכמה גדולה

זהו דבר שכל אחד הרוצה לעסוק בהפצה צריך לדעת; אדם שמדבר לשני צריך להתנהג עם חכמה גדולה, כי אם מתחילים לדבר עם בן אדם כשהוא עדיין לא אוהז מזה לשמוע את הדברים שלך, אתה יכול לעצבן אותו כל כך, ובמקום לקרב אותו, אתה מרחיק אותו, ויותר, יכול להיות שהוא עומד כבר באמצע להתקרב, ועל ידי שאתה מדבר איתו ואתה מעצבן אותו הוא כבר אינו רוצה לשמוע מזה.

לא קלקל

לכן הדרך הכי קלה בהפצה, אם גותנים לשני ספר, גליון, או כרטיס עם המספר של הקו, ועכשיו אפילו שלא פעלת שום דבר לטוב, אבל לא קילקלת, אבל אם אתה מתחיל לדבר אתו, יכול להיות שאתה מקלקל עכשיו, אם לא עושים זאת בדרך הנכונה.

אתה יכול לרחק אותי

כשהתקרבותי, היה אנשים שכמעט הצליחו לרחק אותי מהיכל הקודש על ידי הדיבורים שלהם, התחלתי להתקרב לאט, קודם הגעתי רק להתפלל בהיכל הקודש, אבל עדיין לא הגעתי לשיעורים של מוהרא"ש, ואחד הגיע אלי והתחיל לשגע אותי: "בוא לשיעור של מוהרא"ש", "בוא לשיעור של מוהרא"ש", הוא

לחיות חיים של שקר?

קבלתי שאלה מעניינת, אברך כותב לי, בתו מתקרבת לגיל שצריכים ללכת לבית ספר, והוא גר בעיר שיש רק שתי מוסדות, אחד מוסד יותר טובה, איפוא שהמשפחות הטובות שולחות שמה, והשני מוסד יותר חלשה. השאלה שלו הוא אם הוא יעבוד קשה כדי שיקבלו את בתו במוסד היותר טוב, והם יתבעו שישנה שלשה דברים, 1. שיהיה לו רק טלפון כשר, 2. הוא יצטרך ללכת עם חליפה וכובע ברחוב, 3. אשתו תצטרך ללכת עם פאה קצרה, הוא מסיים את השאלה: "זה הדרך הנכונה לחיות, לחיות חיים של שקר רק כדי שיקבלו את הבת שלי במוסד?"

לתת החינוך הכי טובה

התשובה הוא פשוט, איני יודע את שמות המוסדות, אבל ברור שילך למוסד היותר טוב, ושיקבל על עצמו כל מה שהם מבקשים, זה בכלל לא שאלה; הורים צריכים לתת לבניהם החינוך הכי טוב, לתת להם החיים הכי יפים. וזה שהוא שואל שיצטרך לחיות חיים של שקר, אני לא מבין, למה זה שקר. אחד רוצה למצוא חן באנשים כאלו אז הוא הולך ככה, השני רוצה למצוא חן באנשים אחרים אז הוא הולך ככה, כל אחד הולך לפי מה שהמגזר שלו נוהג.

זה לא שקר?

מי שהולך בלי חליפה וכובע ברחוב - זה לא שקרי? אשה שהולכת עם פאה ארוכה - זה לא שקרי? הרי אתה רואה שבבית אינה הולכת בכלל עם הפאה, בבית הולכים עם חתיכת סחורה על הראש, ואלו שהולכים בשבת עם המכנסיים עם הקמטים - זה לא שקרי? הלא הכל הוא רק כדי למצוא חן בעיני אחרים. אותו דבר זה עם אלו שהולכים עם שטריימל וגרביים לבנות, או עם סטרוקס, עדיין אינו אמור שזה שקרי, יכול להיות שהם הולכים עם זה כי ככה הולכים אצל המשפחה שלהם.

לא זה אמת ושקר, חיים אמיתיים זה רק אחד שחי עם ה' יתברך, האדם שהולך להתפלל שחרית מנחה וערבית - הוא חי חיים אמיתיים, יהודי ששומר תורה ומצוות - הוא חי חיים אמיתיים, הוא שומר שבת - הוא חי חיים אמיתיים, איך שמתלבשים, ככה או ככה - זה לא חיים, זה לא נקרא באמת החיים, רק זה שחושב מהשם יתברך כל הזמן, הוא מתלבש בגלל השם יתברך - הוא חי חיים אמיתיים, וגם זה שעושה אחרת ממה שהוא רוצה הכל רק כדי שבגיו יקבלו חינוך יותר חזקה - זה אמת, חיים אמיתיים זהו לעשות את ההכי טוב להבנים.

יעזור השם שנציית לרבינו, ולהתחיל לדבר אל השם יתברך, נזכה לדברים יפים, אמן.

אותו, כי לפי המצב העכשוי שלו, הוא אוחז שהוא לא יכול לקום לפני שעה 11:00, אבל אם תדבר אליו מ'אמונה', 'התבודדות' ו'תפלה', הוא יקשיב לך, וזה כבר יביא אותו לכל הדברים הטובים.

החבר לא יקלוט

לכן כדי לספר לחברים סיפורים מתפילה, שיתוודעו מהעצה המתוקה שרבינו נותן לנו, תספר לחבר שלך: "חכיתי לישועה, אמרתי להשם יתברך: 'רבונו של עולם תעזור לי', והשם יתברך עזר לי עם ישועה גדולה", יכול להיות שהחבר שלך לא יקלוט שזהו דבר שגם הוא יכול לעשות, הוא חושב שהתפללת אל ה' יתברך בשמונה עשרה, בברכת שמע קולנו, והוא יתן לך את השם שלו שבפעם הבאה תכוין גם עליו... לכן טוב לספר לו את הפרטים של הסיפור, איפוא ביקשת לה' יתברך, ברחוב או בעבודה וכדומה.

דבר שכל אחד יכול לעשות

אברכים מספרים סיפורים איך שהם ישבו במשרד ופתאום נדלק בהם איזה נסיון, והרגישו שכבר לא יכולים יותר, הרגישו שהם נשרפים מהנסיון, והם מספרים: "בכיתי ואמרתי: 'רבונו של עולם תעזור לי, אני מרגיש שאני נשרף מהנסיונות שלי', והשם יתברך עזר לי", כשאדם אחר שומע את זה, זה יכול להכנס בתוכו שגם הוא יתחיל לעשות את זה, כי זה דבר שכל אחד יכול לעשות, זה לא מעצבן אף אחד.

להגיד מוסר בעקיפין

אבל אם אומרים לאנשים מוסר, "תעשה ככה" ו"תעשה ככה", זה יכול לעצבן אותו וזה לא יפעל אצלו כלום, מוסר אפשר להגיד רק בעקיפין, מדברים מזה בתלמוד תורה או בשיעור, והאדם כבר תופס מה הוא צריך לשנות בהתנהגות שלו, אבל אם אומרים לאדם מוסר ישיר זה יכול לגרום דברים הפכיים.

וְהָיָה מִשְׁנֵה וּמִחֲלִיף עֲצָמוֹ אֶצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּשָׁנָי אַחֵר.

מה הדרך הנכונה?

הבעל תפלה דיבר אל כל אחד הפוך, לאחד הוא אמר שילביש שטריימל, קפוטה, גרביים לבנות, לאחרים הוא אמר שאפשר להיות יהודי אפילו אם לא הולכים עם שטריימל... ולכאורה לא מובן, מה הדרך הנכונה שצריכים ללכת? התירוץ הוא שכל אחד ילך לבוש כפי הדרך שלו, אבל דבר אחד כולנו חייבים לעשות, 'לדבר אל השם יתברך', זה הדרך הנכונה, אתה תדבר אל השם יתברך עם הגרביים לבנות, ואתה תדבר אל השם יתברך בלי הגרביים לבנות.